

mocijo širšega območja. Takšna kombinacija se je izkazala za uspešno tako po odzivu poslušalcev (na posameznih okroglih mizah jih je bilo tudi 150) kot tudi po odzivu sponzorjev, ki so zaznali priložnost za lastno promocijo, pa tudi zaslužek. Dogajanje je namreč spremljal tudi knjižni sejem, kjer je bilo mogoče kupiti vso najnovejšo literaturo v italijanskem jeziku. Za večjo medijsko pozornost so poskrbeli s povabilom svetovno znanih osebnosti s področja zgodovinopisja (Paul Kennedy, Richard Overy).

Zaenkrat si prireditev v taki obliki in zasedbi pri nas le stežka predstavljamo.

Bojan Godeša

Mednarodna konferenca *Zgodovinski temelji in perspektive slovensko-ruskih odnosov*, Moskva, 31. maj 2006.

Slovensko - ruski odnosi imajo dolgo tradicijo, prav tako tudi njihovo preučevanje. Nekoliko manj pogosta pa so skupna slovensko-ruska znanstvena srečanja. Tokratno konferenco, ki je potekala v Moskvi v prostorih Ruske akademije znanosti, so skupaj organizirali Inštitut za slavistiko Ruske akademije znanosti, Slovenska akademija znanosti in umetnosti ter veleposlaništvo Republike Slovenije v Moskvi. Ker je konferenca sovpadala z obiskom slovenske vladne delegacije pod vodstvom predsednika vlade Janeza Janše v Rusiji, je imel v plenarnem zasedanju pozdravni govor, ki pa je prerasel v pravi pregled slovensko-ruskih odnosov slovenski zunanji minister dr. Dimitrij Rupel ter nato še direktor Inštituta za slavistiko Ruske akademije znanosti K. V. Nikiforov. Namen slovensko-ruske konference je bil podati čim več raznovrstnih vidikov medsebojnih odnosov, zato je bilo srečanje zastavljeno interdisciplinarno.

Poleg zgodovinarjev so s svojimi prispevki kot referenti sodelovali tudi slovenisti, jezikoslovci in politologi. Sodelavci Inštituta za slavistiko Ruske akademije znanosti so osvetlili različne osebe, ki so na tak ali drugačen način zaznamovale rusko-slovenske odnose. Dr. Horoškevičeva je predstavila Moskovske zapiske Žige Herbersteina kot spomenik rusko slovenskih oziroma slovanskih stikov. Dr. Iskra Čurkina, ki je slovenskim zgodovinarskim krogom tudi najbolj poznana med ruskimi zgodovinarji, se je osredotočila na Gregorja Karbonarija, ki je bil osebni zdravnik carja Petra I. O odnosu Janeza Bleiweisa do Rusije je poročala dr. Kirilina. Dr. Čepelevskaja pa je orisala življenje Pavla Golie v Rusiji med prvo svetovno vojno. Iz Slovenije so se konference udeležili *dr. Marjan Drnovšek* (Inštitut za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU), *dr. Stane Granda* (Inštitut Milka Kosa ZRC SAZU), *mag. Silvo Torkar* (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU), *dr. Bojan Godeša* (Inštitut za novejšo zgodovino) in diplomat Roman Kokalj.

Drnovšek je v referatu Slovenske migracije in Rusija umestil slovensko izseljevanje v širši evropski kontekst, pri čemer je posebej opozoril na specifiko tega procesa na primeru največje slovanske države. *Torkar* se je posvetil manj znani temi, in sicer slovenski koloniji, ki je v drugi polovici 19. stoletja nastala na Severnem Kavkazu. Skupina izseljencev, ki si je za življenje izbrala v slovenskem prostoru praktično neznano okolje, je predstavljala posebnost, saj so bili migra-

cijski tokovi slejkoprej usmerjeni k drugim, bolj vabljivim krajem. Kot posebna kolonija se slovenska skupnost v letih po oktobrski revoluciji sicer ni uspela ohraniti, a predstavlja zanimiv primer tega, kje vse so se, oziroma se še Slovenci naseljujejo in iščejo možnost (boljšega) življenja. Medtem ko so ruski referenti v svojih prispevkih obravnavali predvsem znane osebnosti, ki so zaznamovale slovensko-ruske odnose, pa se je *Granda* v referatu posvetil rusko-slovenskim odnosom v 19. stoletju, predvsem pa temu kako je slovenski "mali človek" doživljal Ruse in Rusijo. Ugotovil je, da je bila slovanska navezanost na Rusijo tudi med preprostimi ljudmi velika, čeprav seveda poznavanje konkretnih ruskih razmer ni bilo vedno premosorazmerno s tem navdušenjem. *Godeša* je v referatu slovensko-ruski odnosi med drugo svetovno vojno opozoril na njihovo večplastnost. Glede na podobno usodo, ki jo je nacistična Nemčija namenila obema narodoma, je bilo med vojno med Slovenci in Rusi tudi veliko stičnih točk. Tako so v slovenskih partizanskih enotah sodelovali tudi ruski prebežniki, kot so se tudi na vzhodni fronti slovenski mobiliziranci v nemško vojsko priključevali Rdeči armadi oziroma ruskim partizanom.

Poseben referat o ruskih državljanih v slovenskem osvobodilnem boju je predstavila mlada, simpatična Nadežda Pilko, ki se sicer načrtno ukvarja s Slovenijo, tako da se za ohranitev raziskovanja slovenske zgodovine v Rusiji ni treba bati. Nekoliko zunaj omenjenega konteksta, a zato nič manj zanimiv je bil prispevek Romana Kokalja o vzpostavitvi diplomatskih odnosov med Slovenijo in Rusijo v letih 1990 in 1991. Referent, ki je bil tudi sam akter tedanjega dogajanja v Moskvi, je na slikovit način opisal težavno in marsikdaj tudi protislovno pot do diplomatskega priznanja Slovenije s strani Ruske federacije. Sledil je referat dr. Starikove o slovenski literaturi v Rusiji, kjer so opazne pomembne spremembe po zamenjavi režima, ko so v ospredje prišla tržna merila, ki niso naklonjena množičnemu izdajanju prevodov majhnih literatur, kot je slovenska. Kljub temu kontinuiteta izdajanja slovenske literature na ruskem trgu ostaja. Dr. Sozina pa se je v referatu ukvarjala s podobo Rusije v sodobni slovenski literaturi in pri tem opazila, da nasplošno ruska tematika v njej ni pretirano zastopana. Obstajajo izjeme (Feri Lainšček, Andrej Blatnik), ki sicer obravnavajo različne vidike, vendar tudi v njih "ruska" tematika ni osrednja tema zgodbe. Jezikoslovka dr. Kurkina, zaposlena na Inštitutu za rusistiko Ruske akademije znanosti pa je predstavila skupno leksiko slovenskega in vzhodno-slovanskih jezikov na primeru poljedelske leksike. Na koncu pa nas je v sodobnost popeljal dr. Zagorski s predstavitev slovensko-ruskih odnosov v času predsedovanja Slovenije OVSE v letu 2005.

Konferenca je podala celovit prerez slovensko-ruskih odnosov skozi stoletja, a se je hkrati pokazalo, da bi bile potrebne vsebinske in metodološke vzpodbude za še bolj poglobljeno predstavitev posameznih segmentov medsebojnih stikov. Tako lahko rečemo, da tem za bodoča slovensko-ruska znanstvena srečanja še ne bo zmanjkalo, bolj vprašljivo pa ostaja, ali se bo našel še tudi kakšen drug interes in podpora takemu sodelovanju. Razveseljivo je tudi, da bo ruski organizator skušal ob podpori slovenskih sponzorjev (Krka, Riko) prispevke slovenskih referentov tudi objaviti v znanstvenih revijah in jih tako napraviti dostopne ruski znanstveni javnosti.

Znanstveni simpozij Anton Korošec in njegov čas, Sv. Jurij ob Ščavnici, 6. in 7. oktober 2006.

Nekako deset minut hoda od rojstne hiše Antona Korošča, ki še zmerom stoji, je to jesen prav v času trgateg obsončenih štajerskih sort potekal vsebinsko nadvse poln, zanimiv in miselno zares sproščen simpozij o osrednjem slovenskem politiku prve polovice dvajsetega stoletja. Osebnost in vloga dr. Antona Korošča, njegov politični in duhovni profil, vprašanja politične taktike in oportunitizma njegove stranke že desetletja vznemirjajo raziskovalce ter vedno znova kličejo po ponovnem premišljevanju o njem in njegovem času. K odstiranju novega in pojasnjevanju starega je v organizaciji Univerze v Mariboru in Občine Sv. Jurij ob Ščavnici to pot pristopilo 23 zgodovinarjev, ki so se v dveh dneh razgovorili o številnih vsebinah, razpetih v širokem časovnem loku, od habsburške monarhije tja v čas po drugi svetovni vojni. Med njimi smo bili tudi štirje sodelavci Inštituta za novejšo zgodovino.

V začetnem delu sta po izvrstnem uvodnem razmišljanju *Feliksa Bistra* poglavja iz Koroščevega političnega delovanja na Štajerskem v avstrijski dobi osvetlila *Brane Goropevšek* in *Vincenc Rajšp*. Prvi se je osredinil na slovenske politične razmere po letu 1907, drugi pa na Koroščevo vlogo v mladinskem gibanju. *Vlasta Stavbar* je nato analizirala odmevno deklaracijsko gibanje na prelomu let 1917 in 1918, *Franc Čuš* je prikazal Koroščevo politično delovanje v dvajsetih letih, *Andrej Rah-ten* je spregovoril o Korošču in hrvaški politiki tako v habsburškem kot jugoslovanskem času, *Stane Granda* pa o Korošču in škofu Jegliču. Politične razmere in Koroščevo vlogo v njih v času prve jugoslovanske države je orisalo in analiziralo pet zgodovinarjev. *Miroslav Stiplovšek* je nazorno predstavil narodnoavtonomiistična prizadevanja Korošča in njegove stranke v okviru oblastnih skupščin v dvajsetih letih in banskega sveta Dravske banovine v tridesetih 20. stoletja, *Jurij Perovšek* pa je poglobljeno osvetlil Koroščeve opredelitve do temeljnih vprašanj jugoslovanske države. Pronicljivo razmišljanje o Koroščevi politični vlogi in njenem historiografskem vrednotenju je predstavil *Janko Prunk*, medtem ko je *Mateja Ratej* orisala značaj Koroščevega sodelovanja v vladi Nikole Uzunovića leta 1927, *Jure Gašparič* pa je premišljeval o Koroščevi avtoriteti in simbolni veljavi v času diktature kralja Aleksandra.

Bojan Godeša je v nadaljevanju vzel pod drobnogled Korošča in njegov odnos do jugoslovanske države na predvečer druge svetovne vojne, *Boris Mlakar* je predstavil vso razsežnost pogledov slovenske povojne politične emigracije na Koroščevo osebo. Po razmišljanju *Mirana Puconje* o vzrokih Koroščevega političnega uspeha v krajih med Muro in Dravo je sledil še zanimiv blok jezikoslovnih referatov *Mihaele Koletnik*, *Zinke Zorko* in *Marka Jesenška*, kjer so referenti govorili o vinogradniški terminologiji v Koroščevem rojstnem kraju, tamkajšnjem prleškem narečju in o položaju slovenskega jezika v Kraljevini SHS.

Predstavitvam referatov so sledile kvalitetne in zanimive razprave, ki bi se prvi dan zavlekle skoraj v noč. Po zaslugi prizadevnih organizatorjev na čelu s prorektorjem mariborske univerze *Markom Jesenškom* se udeležencem tudi ni nikamor mudilo. Ozračje je bilo vseskozi delovno in ustvarjalno, tematska razgibanost pravšnja, čaše polne in želodci siti.

Drugi dan se je začel "žurnalistično obarvan". Najprej je *Franc Rozman* predstavil "mladega urednikoviča" - Korošca kot urednika časopisa Slovenski gospodar, nato je *Mojca Peternel* govorila o Korošču in glasilu mariborskega nemštva - *Marburger Zeitungu*, *Ivan Rihtarič* pa o odnosu časopisa Štajerc do deklaracijskega gibanja in samega Korošca. Simpozij sta zaključila *Bogdan Kolar* in *Ivan Štuhec*, ki sta prispevala poglobljena referata o Korošču in cerkveno-političnih vprašanjih ter družbenem nauku Rimskokatoliške cerkve.

Resnemu in zavzetemu delu na simpoziju je seveda sledilo dobro in obilno kosilo, po njem pa ljudsko rajanje z mašo, državno proslavo in odprtjem Koroškevega doprsnega spomenika.

Dognanja udeležencev simpozija bodo že v kratkem objavljena v Časopisu za zgodovino in narodopisje, s čimer bo dvodnevemu dogajanju dan širši in predvsem trajnejši pečat. O Korošču je bilo nedvomno povedano veliko, seveda pa še zmerom ne vse. Veliko vprašanj še nima odgovora, nekaj tez je še nezadostno podprtih, sivih lis ne manjka. Trdimo pa lahko, da je podoba o njem sedaj brezdvomno jasnejša in polnejša. Besedni portret Antona Korošca tako sčasoma postaja vse bolj zaokrožena celota.

Jure Gašparič

International Workshop Images and Counter-images East and West: Expectation and Observance, Inštitut za novejšo zgodovino, Ljubljana, 13. - 14. oktober 2006.

Nemoralni, dekadentni in potrošniško usmerjeni zahod ter pravični, človeški in socialno občutljivi vzhod... Ali obratno: obubožane vzhodne države s tiranskimi in vsemu svobodomiselnemu sovražnimi režimi, na drugi strani pa zahod kot simbol izobilja in svobode... Kako sta vzhodni in zahodni svet v času hladne vojne dojemala drug drugega, kako sta se trudila predstaviti sebe? Na kakšne načine so se te predstave in stereotipi ustvarjali, kako se je to odražalo v medijih, glasbi, turizmu in na številnih drugih področjih?

To so vprašanja, na katera so poskušali odgovoriti udeleženci mednarodne "delavnice" z naslovom *Medsebojne podobe vzhoda in zahoda: pričakovanje in opazovanje* (Images and Counter-images East and West: Expectation and Observance), ki je 13. in 14. oktobra potekala na Inštitutu za novejšo zgodovino v Ljubljani. Dogodek sta v sodelovanju pripravila omenjeni inštitut in Pasts, Inc. Inštitut za zgodovinske študije iz Budimpešte, sicer pa je bila delavnica del niza seminarjev, ki potekajo v okviru evropske mreže za novejšo zgodovino Eurhist XX.

Trinajst udeležencev iz Madžarske, Italije, Avstrije, Hrvaške, Srbije, Poljske, Kanade, ZDA in Slovenije je odsev stereotipov in podob o vzhodnem in zahodnem svetu iskalo na številnih zanimivih področjih človekovega delovanja in življenja, pri čemer je bila morda še bolj od samih prispevkov zanimiva razprava, ki je sledila po koncu vsakega od njih.

Pri oblikovanju slike o nasprotnem bloku so imeli v času hladne vojne brez dvoma močno vlogo mediji, ki so, kot je bilo ugotovljeno na delavnici, na obeh